

Załącznik
do Uchwały Nr 166/XXI/16
Rady Miejskiej Łomży
z dnia 25 stycznia 2016 r.

**PROGRAM ROZWOJU
PIECZY ZASTĘPCZEJ
W ŁOMŻY na lata 2016 - 2018**

I. Wprowadzenie

Rodzina jest wartością bezcenną. Pozytywne wpływy wychowywania w rodzinie są związane przede wszystkim z realizowanymi w rodzinie celami, wzajemną więzią uczuciową, pełnionymi w rodzinie rolami oraz wzorcami wzajemnego komunikowania się. Dobrej rodziny w procesie wychowania oraz wzrastania dzieci i młodzieży nie jest w stanie zastąpić nikt, dlatego polityka państwa oraz wszelkie działania instytucji samorządowych i organizacji pozarządowych powinny być nakierowane na pomoc udzielaną rodzinie i w rodzinie. W sytuacjach kryzysowych, gdy rodzina nie jest w stanie poradzić sobie z problemami, tj. nie może, nie potrafi bądź nie chce zajmować się dzieckiem zachodzi konieczność udzielania pomocy, wsparcia zewnętrznego lub interwencji. W takiej sytuacji, w myśl konstytucyjnej zasady pomocniczości, dziecko ma prawo do pomocy w tym pieczy zastępczej: „Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych”, tak stanowi Konstytucja RP (art. 72 ust.2). Konwencja o Prawach Dziecka zobowiązuje Państwa – Strony do zapewnienia specjalnej ochrony i pomocy dzieciom czasowo lub stale pozbawionym środowiska zastępczego lub nie mogącym, ze względu na swe dobro, w nim przebywać (art. 20). Przepisy te podkreślają rangę i znaczenie praw dziecka, w tym do pieczy zastępczej.

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2015. 332) zobowiązuje powiat do organizowania dzieciom pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej – opieki zastępczej w formie rodzinnej lub instytucjonalnej. W celu realizacji tego zadania wsparcia tworzy się Program Rozwoju Pieczy Zastępczej w Łomży na lata 2016 – 2018, a celem jest dalsze ograniczanie opieki instytucjonalnej na rzecz rodzinnej opieki zastępczej, organizowanie wszechstronnego wsparcia dla rodzin zastępczych, podejmowania działań umożliwiających powrót dzieci do domu rodzinnego oraz zabezpieczenie środków finansowych na realizację tych zadań.

Program zawiera diagnozę sytuacji pieczy zastępczej na terenie Miasta Łomży, podstawy prawne programu oraz kierunki rozwoju systemu pieczy zastępczej, w tym limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2016 – 2018.

Postawą prawną Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest ustawa z dnia 09 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011r. Nr 149, poz. 887 z późn. zmianami; tekst jednolity Dz.U 2015.332.)

II. PIECZA ZASTĘPCZA

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców.

Pieczka zastępcza zapewnia:

- 1) Realizację planu pracy z rodziną lub gdy jest to niemożliwe – dążenie do przysposobienia dziecka;
- 2) Przygotowanie dziecka do:
 - a) godnego, samodzielnego i odpowiedzialnego życia,
 - b) pokonywania trudności życiowych zgodnie z zasadami etyki,
 - c) nawiązywania i podtrzymywania bliskich, osobistych i społecznie akceptowanych kontaktów z rodziną i rówieśnikami, w celu łagodzenia skutków doświadczania straty i separacji oraz zdobywania umiejętności społecznych,
- 3) zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalno – rekreacyjnych.

Pieczka zastępcza sprawowana jest w formie:

- 1) rodzinnej,
- 2) instytucjonalnej.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) rodzina zastępcza:
 - a) spokrewniona,
 - b) niezawodowa,
 - c) zawodowa, w tym zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego i zawodowa specjalistyczna,
- 2) rodzinny dom dziecka.

Rodzinę zastępczą lub rodzinny dom dziecka tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, u których umieszczono dziecko w celu sprawowania nad nim pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej z dnia 09 czerwca 2011r. wprowadziła zmiany w klasyfikacji rodzin zastępczych tj. od 1 stycznia 2012 roku **rodzinę zastępczą spokrewnioną** tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, będący wstępniymi lub rodzeństwem dziecka. /poprzednio tj. do końca grudnia 2011 r. tworzyły ją osoby w różnym stopniu spokrewnione z dzieckiem/.

Rodzinę zastępczą zawodową lub **rodzinę zastępczą niezawodową** tworzą małżonkowie lub osoba niepozostająca w związku małżeńskim, niebędący wstępniymi lub rodzeństwem dziecka. Rodzina zastępcza oraz prowadzący rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie.

Instytucjonalna piecz zastępcza sprawowana jest w formie:

1. placówki opiekuńczo-wychowawczej typu:
 - socjalizacyjnego
 - interwencyjnego
 - specjalistyczno-terapeutycznego
 - rodzinnego
 2. regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej
 3. interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego
- Placówkę opiekuńczo-wychowawczą prowadzi powiat.

III. Organizacja systemu Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Za organizację pieczy zastępczej odpowiada powiat / miasto na prawach powiatu/.

Do zadań miasta na prawach powiatu należą w szczególności:

- 1) opracowanie i realizacja 3 letnich powiatowych programów rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych;
- 2) zapewnienie dzieciom pieczy zastępczej w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz w placówkach opiekuńczo – wychowawczych;
- 3) organizowanie wsparcia osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka oraz placówki opiekuńczo – wychowawcze

i regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne, przez wspieranie procesu usamodzielnienia;

4) tworzenie warunków do powstawania i działania rodzin zastępczych, rodzinnych domów dziecka i rodzin pomocowych;

5) prowadzenie placówek opiekuńczo – wychowawczych oraz placówek wsparcia dziennego o zasięgu ponad gminnym;

6) organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka, rodzin pomocowych i dyrektorów placówek opiekuńczo - wychowawczych typu rodzinnego oraz kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego;

7) organizowanie wsparcia dla rodzinnej pieczy zastępczej, w szczególności przez tworzenie warunków do powstawania:

a) grup wsparcia,

b) specjalistycznego poradnictwa;

8) wyznaczanie organizatora rodzinnej pieczy zastępczej;

9) zapewnienie przeprowadzenia przyjętemu do pieczy zastępczej dziecku niezbędnych badań lekarskich;

10) prowadzenie rejestru danych o osobach:

a) zakwalifikowanych do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub do prowadzenia rodzinnego domu dziecka,

b) pełniących funkcję rodziny zastępczej zawodowej lub rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzących rodzinny dom dziecka;

11) kompletowanie we współpracy z właściwym ośrodkiem pomocy społecznej dokumentacji związanej z przygotowaniem dziecka do umieszczenia w rodzinie zastępczej albo rodzinnym domu dziecka;

12) finansowanie:

a) świadczeń pieniężnych dotyczących dzieci z terenu powiatu, umieszczonych w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka, placówkach opiekuńczo – wychowawczych, regionalnych placówkach opiekuńczo – terapeutycznych, interwencyjnych ośrodkach preadopcyjnych lub rodzinach pomocowych, na jego terenie lub na terenie innego powiatu,

b) pomocy przyznawanej osobom usamodzielnianym opuszczającym rodziny zastępcze, rodzinne domy dziecka, placówki opiekuńczo – wychowawcze lub

regionalne placówki opiekuńczo – terapeutyczne,

c) szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej, prowadzenia rodzinnego domu dziecka lub pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo – wychowawczej typu rodzinnego oraz szkoleń dla rodzin zastępczych, prowadzących rodzinne domy dziecka oraz dyrektorów placówek opiekuńczo – wychowawczych typu rodzinnego;

13) sporządzanie sprawozdań rzeczowo – finansowych z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego (który stosowany jest w urzędach administracji publicznej realizujących zadania w zakresie określonym w ustawie, stanowią integralne części systemów teleinformatycznych stosowanych do realizacji świadczeń rodzinnych określonych w ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych);

14) przekazywanie do biura informacji gospodarczej informacji w przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia odpłatności.

Organizatorem rodzinnej pieczy zastępczej w Łomży jest **Centrum Pieczy Zastępczej** utworzone na podstawie Uchwały Rady Miejskiej z Łomży z dnia 26 października 2011 r.

Do zadań organizatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

1) prowadzenie naboru kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

2) kwalifikowanie osób kandydujących do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka oraz wydawanie zaświadczeń kwalifikacyjnych zawierających potwierdzenie ukończenia szkolenia, opinię o spełnianiu warunków i ocenę predyspozycji do sprawowania pieczy zastępczej;

3) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;

4) organizowanie szkoleń dla kandydatów do pełnienia funkcji dyrektora placówki opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego, wydawanie świadectw ukończenia tych szkoleń oraz opinii dotyczącej predyspozycji do pełnienia funkcji dyrektora i wychowawcy w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu rodzinnego;

5) zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka szkoleń mających na celu podnoszenie ich kwalifikacji, biorąc pod uwagę ich potrzeby;

6) zapewnianie pomocy i wsparcia osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w ramach grup wsparcia oraz rodzin pomocowych;

- 7) organizowanie dla rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka pomocy wolontariuszy;
- 8) współpraca ze środowiskiem lokalnym, w szczególności z powiatowym centrum pomocy rodzinie, ośrodkiem pomocy społecznej, sądami i ich organami pomocniczymi, instytucjami oświatowymi, podmiotami leczniczymi, a także kościołami i związkami wyznaniowymi oraz z organizacjami społecznymi;
- 9) prowadzenie poradnictwa i terapii dla osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą i ich dzieci oraz dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej;
- 10) zapewnianie pomocy prawnej osobom sprawującym rodzinną pieczę zastępczą, w szczególności w zakresie prawa rodzinnego;
- 11) dokonywanie okresowej oceny sytuacji dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej;
- 12) prowadzenie działalności diagnostyczno-konsultacyjnej, której celem jest pozyskiwanie, szkolenie i kwalifikowanie osób zgłaszających gotowość do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz prowadzenia rodzinnego domu dziecka, a także szkolenie i wspieranie psychologiczno-pedagogiczne osób sprawujących rodzinną pieczę zastępczą oraz rodziców dzieci objętych tą pieczą;
- 13) przeprowadzanie badań pedagogicznych i psychologicznych oraz analizy, o której mowa w art. 42 ust. 7, dotyczących kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej lub prowadzenia rodzinnego domu dziecka;
- 14) zapewnianie rodzinom zastępczym zawodowym i niezawodowym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka poradnictwa, które ma na celu zachowanie i wzmocnienie ich kompetencji oraz przeciwdziałanie zjawisku wypalenia zawodowego;
- 15) przedstawianie staroście i radzie powiatu corocznego sprawozdania z efektów pracy;
- 16) zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających;
- 17) organizowanie opieki nad dzieckiem, w przypadku gdy rodzina zastępcza albo prowadzący rodzinny dom dziecka okresowo nie może sprawować opieki, w szczególności z powodów zdrowotnych lub losowych albo zaplanowanego wypoczynku.

Pracę z rodzinami zastępczymi spokrewnionymi i niespokrewnionymi, zawodowymi i rodzinnymi domami dziecka prowadzą koordynatorzy rodzinnej pieczy zastępczej- art 77 w/w ustawy:

1. Rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka obejmuje się opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej.
2. Koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej wyznacza organizator rodzinnej pieczy zastępczej, po zasięgnięciu opinii odpowiednio rodziny zastępczej lub prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Koordynator rodzinnej pieczy zastępczej jest zatrudniany przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej.

Organizator pieczy zastępczej zgodnie z art. 128 ocenia:

1) sytuację dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej oraz w rodzinnym domu dziecka;

2) rodzinę zastępczą oraz prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje oceny w celu:

1) ustalania aktualnej sytuacji rodzinnej dziecka;

2) analizy stosowanych metod pracy z dzieckiem i rodziną;

3) modyfikowania planu pomocy dziecku;

4) monitorowania procedur adopcyjnych dzieci z uregulowaną sytuacją prawną umożliwiającą przysposobienie;

5) oceny stanu zdrowia dziecka i jego aktualnych potrzeb;

6) oceny zasadności dalszego pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

7) informowania sądu o potrzebie umieszczenia dziecka w placówce działającej na podstawie przepisów o systemie oświaty, działalności leczniczej lub pomocy społecznej.

Oceny sytuacji dziecka organizator rodzinnej pieczy zastępczej dokonuje w konsultacji w szczególności z:

1) odpowiednio rodziną zastępczą albo prowadzącym rodzinny dom dziecka;

2) pedagogiem;

3) psychologiem;

4) właściwym asystentem rodziny;

5) przedstawicielem ośrodka adopcyjnego;

6) koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej.

IV. Charakterystyka pieczy zastępczej na terenie Miasta Łomży

Rodzinna piecza zastępcza.

Rozwój systemu rodzinnej pieczy zastępczej w Łomży datuje się od 1999r. Jest to proces zapoczątkowany przez OAO w Łomży.

Wszystkie dzieci do lat 12 pozbawione właściwej opieki rodzicielskiej umieszczane są w rodzinach zastępczych, starsze dla których nie ma rodzin zastępczych znajdują opiekę w placówce opiekuńczo – wychowawczej.

Od 1999 roku dzieci z Łomży wszystkie dzieci w wieku do lat 10 są zabezpieczane i umieszczane w rodzinnej opiece zastępczej. Sąd rodzinny prowadzi postępowanie opiekuńcze w przedmiocie władzy rodzicielskiej z urzędu.

O konieczności wszczęcia postępowania sąd może być informowany przez CPZ, MOPS szkołę policję lub inną instytucję, która posiada informację, że dobro małoletnich jest zagrożone. Centrum **Pieczy Zastępczej w Łomży** wskazuje kandydatów na rodzinę zastępczą i uczestniczy w rozprawach sądowych. Dotychczas wszystkie wnioski CPZ były pozytywnie rozpatrywane. W wyjątkowych sytuacjach kiedy nie ma kandydatów na rodzinę zastępczą np. dla nastolatków, sąd rodzinny orzeka o umieszczeniu w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

Na terenie miasta Łomży w latach 2012-2015 r. zastępczą rodzinną formą opieki i wychowania objętych było 188 dzieci, umieszczonych w 38 rodzinach zastępczych zawodowych, niezawodowych i spokrewnionych mieszkających na terenie miasta Łomży. Współpraca z innymi powiatami umożliwia umieszczanie dzieci w rodzinach zastępczych zamieszkałych na terenie powiatów: Wysokie Mazowieckie, Zambrów, Powiat Łomżyński. W w/w przedziale czasowym umieszczono na terenie innych powiatów 14 dzieci z Łomży. Rodziny zastępcze z terenu wymienionych powiatów zostały pozyskane i przygotowane do pełnienia roli opiekunów zastępczych przez OAO w Łomży lub CPZ w Łomży na mocy podpisanych porozumień.

Rodziny zastępcze spokrewnione nie mają obowiązku szkolenia o którym mowa w art. 44 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Rodziny te od 2014r. zostały objęte obowiązkiem badań psychologicznych pod kątem predyspozycji opiekuńczo-wychowawczych. **Co dwa lata zgodnie z ustawą uaktualniane są zaświadczenia lekarskie i opinie psychologiczne wszystkich rodzin zastępczych.** Ma to na celu przeciwdziałanie nieprawidłowościom w sprawowanej

rodzinnej opiece zastępczej nad dziećmi.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej jest odpowiedzialny za prawidłowe diagnozowanie i kwalifikowanie kandydatów na rodziny zastępcze oraz okresowe oceny rodzin zastępczych, dlatego też ponosi pośrednio odpowiedzialność za właściwe sprawowanie opieki i bezpieczeństwo dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej. CPZ dotychczas powiadamiało Sąd Rodzinny w Łomży o nieprawidłowościach w dwóch rodzinach zastępczych spokrewnionych.

Kompetencje wychowawcze rodzin zastępczych są wzmacniane poprzez szkolenia prowadzone przez CPZ lub Stowarzyszenie Edukacyjno-Pomocowe EMPATIA w Łomży. Udział w szkoleniach rodzin zastępczych zawodowych jest obowiązkowy. Ze szkoleń korzystają też rodziny niezawodowe i spokrewnione /3-4 szkolenia w ciągu roku/. Rodziny zastępcze w Łomży objęte są wsparciem koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, mają też pomoc psychologiczną i pedagogiczną.

Rodzinom zastępczym organizowane są spotkania i wyjazdy integracyjne. Dzieciom z rodzin zastępczych zajęcia socjoterapeutyczne w czasie roku szkolnego oraz wyjazdowe w czasie wakacji prowadzi Stowarzyszenie Edukacyjno-Pomocowe” Empatia” w Łomży.

Tabela 1. Rodzaje rodzin zastępczych i liczba dzieci w nich przebywających na przełomie lat 2008 -2015

I	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba rodzin zast. spokrewnionych	23	21	21	21	15	18	19	20
Dzieci w rodz. zast. spokrewnionych	34	29	31	31	25	28	28	29
Liczba rodz. zast. niezawodowych	9	9	8	8	17	15	13	13
Dzieci w rodz. zast. niezawodowych	28	20	16	16	30	26	24	21
Liczba rodz. zast. zawodowych	4	4	4	4	4	5	5	5
Dzieci w rodz. zast. zawodowych	16	18	15	15	13	18	11	18
Razem dzieci	78	67	62	62	68	72	63	68

**dane na dzień 30 grudnia każdego roku*

Tabela 2. Wykształcenie rodzin zastępczych na terenie Łomży *

wykształcenie	kobiety	mężczyźni
podstawowe	5	0
zasadnicze zawodowe	6	11
średnie	20	8
wyższe	7	5

*dane rok 2015
Rodzinami zastępczymi są samotne matki, nie ma samotnych ojców, dlatego stan liczbowy kobiet jest równy ze stanem liczbowym rodzin zastępczych

Tabela 3. Dzieci umieszczone w rodzinach zastępczych w Łomży w latach 2013-2015, z uwzględnieniem wieku i przyczyn umieszczenia

	Wiek dzieci	W rodzinach zast. spokrewnionych			W rodzinach zast. niezawodowych			W rodzinach zastępczych zawodowych			W tym pełniących funkcję pogotowia rodzinnego		
		Ogółem											
	2	3			4			5			6		
		2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015	2013	2014	2015
1	Dzieci w pieczy zast. w wieku	28	28	30	26	24	22	18	9	17	3	2	1
1.1	Poniżej 1 roku	0	1	0	0	2	0	3	3	3	1	0	0
1.2	Od 1 roku do 3lat	1	0	1	3	2	1	5	2	5	0	0	0
1.3	Od 4 – 6	4	2	1	2	3	6	2	1	2	2	0	0
1.4	Od 7 - 13	11	11	10	12	7	6	4	0	4	0	2	1
1.5	Od 14 - 17	9	12	14	8	9	8	4	3	3	0	0	0
1.6	Od 18 – 24	3	2	4	1	1	1	0	0	0	0	0	0
2	Dzieci umieszczone w pieczy zast. z tego na skutek:	28	28	30	26	24	22	18	9	17	3	2	1
2.1	Sieroctwa	2	1	2	6	5	4	0	0	1	0	0	0
2.2	Pólsieroctwa	6	3	9	1	0	0	0	0	0	0	0	0
2.3	Uzależnienia rodziców w tym:	6	8	10	7	7	8	13	5	6	1	1	1
2.3.1	Od alkoholu	6	8	10	7	7	7	13	5	6	1	1	1
2.4	Przemocy w rodzinie	0	1	0	0	2	0	0	0	0	0	0	0
2.5	Bezradności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	7	7	9	10	4	8	0	3	7	0	1	0
2.6	Niepełnosprawności co najmniej 1 – go z rodziców	4	0	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0
2.7	Długotrwałej lub ciężkiej choroby co najmniej 1 z rodz.	0	3	0	0	0	0	0	1	1	0	0	0
2.8	Ubóstwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.9	Bezrobocia	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2.10	Nieodp. warun. mieszk.	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
2.11	Pobyty za granicą co najmniej 1 z rodz. /praca zarobkowa/	3	5	0	0	0	0	1	0	0	0	0	0
2.12	Inne/ zrzeczenie blankietowe, bezdomność	0	0	1	2	3	2	3	0	1	2	0	0
3	Dzieci cudzoziemców	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4	Małoletnie matki	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0

Tabela 4. Dzieci umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2012-2015 z uwzględnieniem miejsca pobytu przed umieszczeniem ich w rodzinach zastępczych.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba dzieci											
		W rodzinach zastępczych spokrewnionych				W rodzinach zastępczych niezawodowych				W rodzinach zastępczych zawodowych			
1	ROK	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015	2012	2013	2014	2015
	Liczba dzieci umieszczonych w danym roku w pieczy zastępczej z tego:	3	7	4	2	10	5	2	2	16	16	12	11
1.1	Z rodziny naturalnej	3	5	4	2	7	5	1	2	11	12	6	8
1.2	Z rodzinnej pieczy zastępczej	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
1.3	Z instytucjonalnej opieki zastępczej	0	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2
1.4	Inne :szpital/novorodki/, OIK	0	0	0	0	3	0	1	0	5	4	6	1

Finansowanie rodzin zastępczych.

Rodzinie zastępczej udziela się pomocy pieniężnej na częściowe pokrycie kosztów utrzymania każdego umieszczonego w niej dziecka. Wysokość miesięcznej pomocy pieniężnej, do końca grudnia 2011 r. uzależniona była min. od wieku, stanu zdrowia dziecka oraz od stopnia pokrewieństwa z rodzina zastępczą.

Od 1 stycznia 2012 r. wysokość pomocy /art. 80 uowr/ uzależniona jest od typu rodziny zastępczej.

- Rodzinie **zastępczej spokrewnionej** świadczenie na częściowe pokrycie kosztów utrzymania dziecka wypłacane jest w wysokości **660 zł** miesięcznie.
- Rodzinie **zastępczej zawodowej, niezawodowej** lub rodzinnej placówce opiekuńczej świadczenie na pokrycie kosztów utrzymania dziecka wynosi **1000 zł** miesięcznie.
- Rodzinie zastępczej zawodowej w której umieszczono dziecko na podstawie ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich z dnia 26 października 1982 r., przysługuje dodatek w kwocie nie mniej jak **200 zł** miesięcznie.
- Rodzinie zastępczej sprawującej opiekę nad dzieckiem legitymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności przysługuje dodatek nie mniej jak **200 zł**

miesięcznie.

Zawodowa rodzina zastępcza otrzymuje miesięczne wynagrodzenie w wysokości nie niższej niż 2 000 zł. Funkcjonujące na terenie naszego miasta zawodowe rodziny zastępcze otrzymują miesięczne wynagrodzenie w wysokości 2 000,00 zł brutto. Rodzina zastępcza zawodowa o charakterze pogotowia rodzinnego - 2 635,20 zł brutto. Finansowanie zadań z zakresu opieki zastępczej, zarówno rodzinnej jak i instytucjonalnej do końca 2011 r. należało tylko do zadań powiatu.

Od 01.01.2012 r. gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz pierwszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

1. 10% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
2. 30% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
3. 50% wydatków na opiekę i wychowanie dziecka – w trzecim roku i następnych latach pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

Świadczenia rodzinom zastępczym w Łomży od 2002 r. wypłaca MOPS. Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży przekazuje informacje o terminie przyjęcia dziecka przez rodzinę zastępczą lub opuszczenia rodziny przez dziecko /adopcja, powrót pod opiekę rodziców naturalnych/. Świadczenia rodzinom zastępczym są przyznawane na ich wniosek.

Od 1 stycznia 2012 r. rodzinie zastępczej oraz prowadzącemu rodzinny dom dziecka, na każde umieszczone dziecko przysługuje świadczenie na pokrycie kosztów jego utrzymania, nie niższe niż kwota:

- **660** zł miesięcznie – w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej spokrewnionej;
- **1000** zł miesięcznie - w przypadku dziecka umieszczonego w rodzinie zastępczej niezawodowej, zawodowej lub rodzinnym domu dziecka.

Na dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności przysługuje dodatek nie niższy niż kwota **200** zł miesięcznie.

Tabela Nr 5 przedstawia wydatki Miasta Łomży na rodziny zastępcze w okresie ostatnich 7 lat. Dochody dziecka tj. renta rodzinna, alimenty od rodziców naturalnych

przysługują rodzinie zastępczej w pełnej kwocie. Zasilek rodzinny na dziecko w rodzinie zastępczej nie przysługuje.

Wysokość wynagrodzenia rodzin zastępczych zawodowych od 2012 roku jest stałe określone umową cywilno-prawną, niezależnie od liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej. Umowy z rodzinami zastępczymi zawiera się na okres nie krótszy jak 4 lata.

Centrum Pieczy Zastępczej przed zawarciem umowy, ocenę rodziny zastępczej zawodowej.

Rodziny zastępcze mają prawo do wnioskowania o świadczenia fakultatywne, np. na leczenie, wypoczynek dzieci. W miarę posiadanych środków finansowych Prezydent może przyznać świadczenie, na wniosek rodziny zastępczej.

Tabela 5. Koszty utrzymania rodzin zastępczych oraz wychowanków rodzin zastępczych ponoszone przez Miasto Łomża w latach 2008-2015.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Roczne koszty utrzymania dzieci w rodz. zast. w zł	588 704	485 415	511 518	516 002	620 261	732 244	639 994	702566
Koszty wynagrodzeń rodzin zastępczych zawodowych	75 292	129 032	126 242	96 616	180 711	161 289	175 051	173782
Dodatkowe świadczenia dla rodzin zastępczych przewidziane ustawą	0	0	0	0	0	0	0	12750
SUMA w zł	663996	614446	637760	612618	800972	893533	815 045	889098

Tabela 6. Koszty systemu rodzinnej opieki rodzinnej w mieście Łomży

Wyszczególnienie ROK/KOSZTY	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Koszty na rodziny zastępcze i dzieci w rodzinach	663 996	614 447	637 760	612 618	800 972	893 533	815054	889098
Koszty organizatora pieczy zastępczej	308 991	354 960	360 117	387 126	390227	340208*	400100*	450176*
SUMA w zł	972 987	969 407	997 877	999 744	1089 954	1 208590	1 185448	1 339274

*koszty organizatora pieczy zastępczej tj. budżet CPZ pomniejszony o wynagrodzenia asystentów rodziny.

Rodziny zastępcze w Łomży są objęte wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, mają też zapewnioną pomoc psychologa, pedagoga i prawnika.

Ustawiczne dokształcanie rodzin zastępczych jest zadaniem organizatora rodzinnej pieczy zastępczej, dlatego rodziny zastępcze z Miasta Łomża oraz powiatu Łomżyńskiego korzystają z oferty szkoleniowej CPZ oraz Stowarzyszenia Edukacyjno-Pomocowego „Empatia”. Stowarzyszenie Edukacyjno-Pomocowe „Empatia” w Łomży, działające przy CPZ integruje grupę rodzin zastępczych, wspiera je, organizuje spotkania i imprezy okolicznościowe, wyjazdowe warsztaty szkoleniowe rodzinom zawodowym i niezawodowym, zajęcia socjoterapeutyczne dzieciom z rodzin zastępczych. Wspólne Wigilie i Pikniki z okazji Dnia Dziecka, na stałe wpisały się w kalendarz spotkań rodzin zastępczych.

Przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu rodzin zastępczych jest istotną przesłanką do podejmowania przez CPZ i Stowarzyszenie EMPATIA inicjatyw, aby system rodzinnej opieki zastępczej ewaluował i zaspokajał potrzeby Miasta w zakresie pieczy zastępczej.

Praca Centrum Pieczy Zastępczej i działania Stowarzyszenia Edukacyjno-Pomocowego „EMPATIA” uzupełniają się, wdrażając nowe formy wsparcia rodzinnej pieczy zastępczej.

Institutionalna piecza zastępcza w Łomży

Institutionalna piecza zastępcza w Łomży została radykalnie przeorganizowana w Łomży w 2009 r. Nastąpiła zmiana lokalizacji, kadry wychowawców i utworzono małą kameralną placówkę przy ul. Rybaki 14. Pozwoliło to osiągnąć standardy o jakich mowa w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej tj. docelowo 14 wychowanków w grupie socjalizacyjnej .

Na liście wychowanków (stan na 30.09.2015) w placówce przebywało 25 osób w tym z Łomży 19. Na stałe w placówce mieszkało 22 wychowanków, w tym:

w grupie socjalizacyjnej - 18

w grupie interwencyjnej - 4

- w Młodzieżowych Ośrodkach Wychowawczych przebywa – 3 wychowanków - zgodnie z ustawą muszą pozostać na stanie placówki opiekuńczo-wychowawczej.

W Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Łomży mieszkają wychowankowie w wieku od 12 do lat 19. Pełnoletni wychowankowie ,którzy kontynuują naukę, mogą do ukończenia 25 lat mieszkać w placówce lub w mieszkaniu usamodzielnienia, które

placówka posiada w budynku wielorodzinnym przy ul. Wojska Polskiego. W Łomży nie ma Policijnej Izby Dziecka, dlatego istnienie placówki w której interwencyjnie mogą być umieszczani małoletni w wieku powyżej lat 10 jest niezbędne /najbliższa placówka interwencyjna mieści się w Białymstoku/.

Tabela 7. Liczba dzieci przebywających w placówce opiekuńczo - wychowawczej w Łomży w latach 2008 – 2015

ROK	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Liczba wychowanków w placówce*	20	21	23	28	28	29	23	25
W tym liczba wychowanków z miasta Łomży	19	17	19	17	20	18	9	9

**w tym liczba wychowanków zamieszkujących w placówce czasowo.*

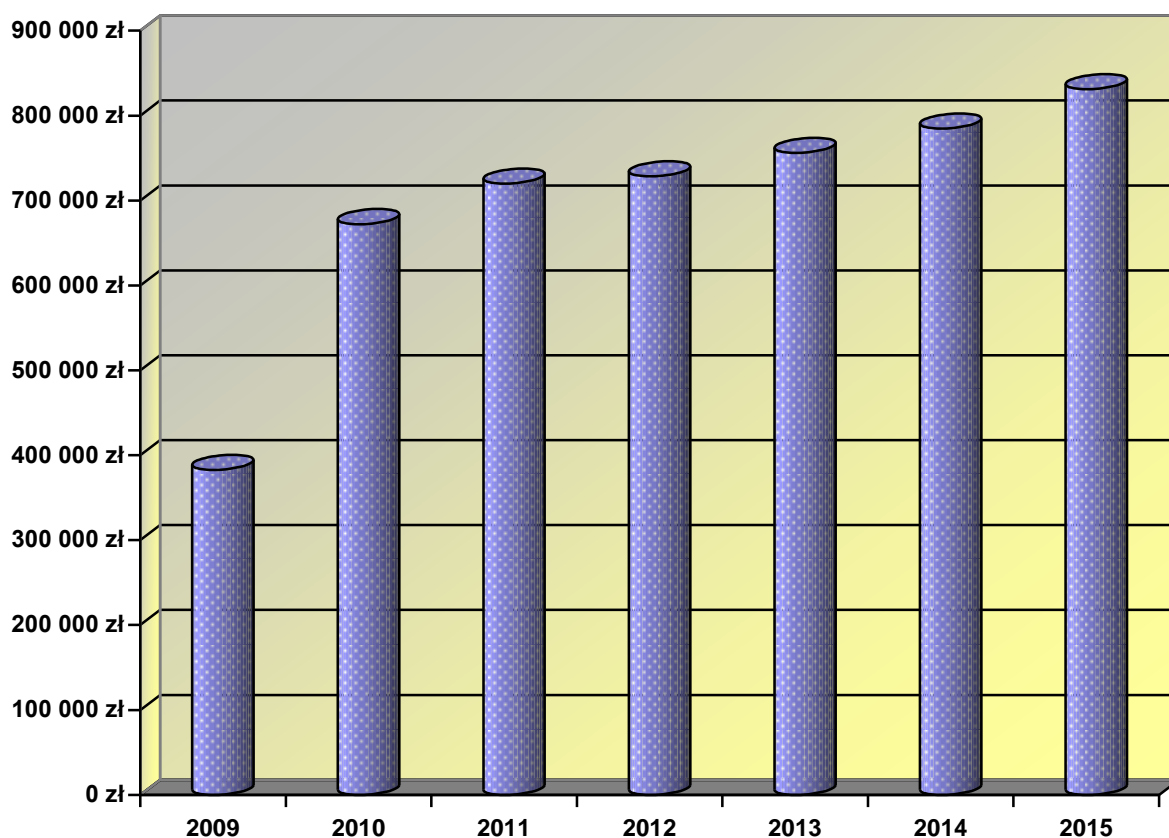
Wychowankowie są umieszczani w placówce opiekuńczo-wychowawczej na mocy postanowienia sądu rodzinnego, po wcześniejszym rozpoznaniu czy nie ma rodzinnych form opieki zastępczej. Skierowania do placówki wystawia MOPS realizujący zadania PCPR. Interwencyjne zabezpieczenie małoletniego w placówce powyżej lat 10 może realizować policja lub pracownik socjalny /dzieci do lat 10 nie mogą być umieszczane w placówkach opiekuńczo-wychowawczych/. Do placówki opiekuńczo- wychowawczej dziecko może być przyprowadzone przez rodzica naturalnego, wymagane jest oświadczenie rodzica, dalszą procedurę prowadzi sąd rodzinny. O zabezpieczeniu interwencyjnym małoletniego w placówce niezwłocznie powiadamiany jest sąd rodzinny.

Informacje o interwencji przekazuje do Sądu Policja i pracownik socjalny. Nie było przypadków w Łomży, żeby dzieci do pieczy zastępczej trafiały z powodu ubóstwa rodziny. Niewydolność wychowawcza rodziców powodowana różnymi czynnikami jest przyczyną umieszczenia małoletnich w placówce.

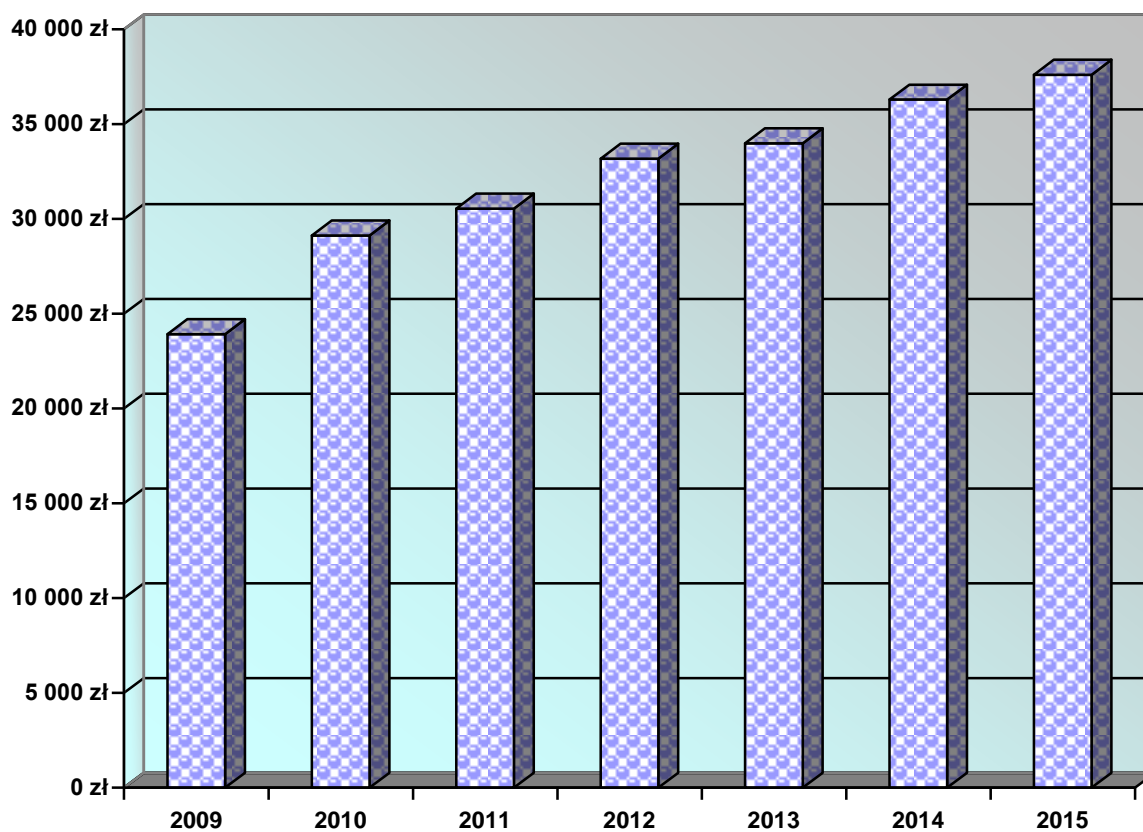
Tabela 8. Koszty utrzymania całodobowej placówki opiekuńczo-wychowawczej w Łomży w latach 2009 -2015

ROK	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Roczny koszt utrzymania placówki opiekuńczej /zł/ ½ roku	382 777	672 164	720 040	728 386	756 235	784 833	831173
Roczny koszt utrzymania wychowanka w placówce /zł/	23 923	29136	30 552	32 184	33 996	36 300	37608
Miesięczny koszt utrzymania wychowanka w wpow	1994	2428	2546	2682	2833	3035	3134

Wykres przedstawia roczny koszt utrzymania placówki opiekuńczej.

Wykres przedstawia roczny koszt utrzymania wychowanka placówki opiekuńczej.

Wykres przedstawia miesięczny koszt utrzymania wychowanka placówki opiekuńczej.

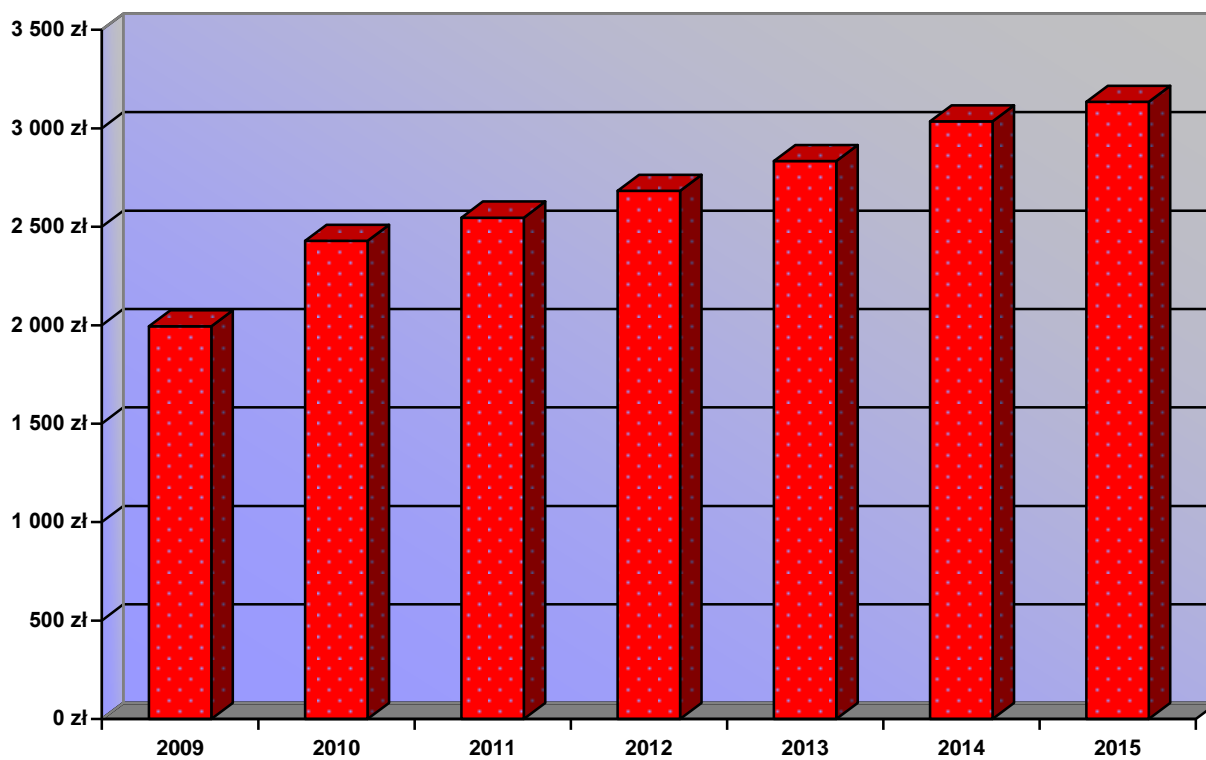
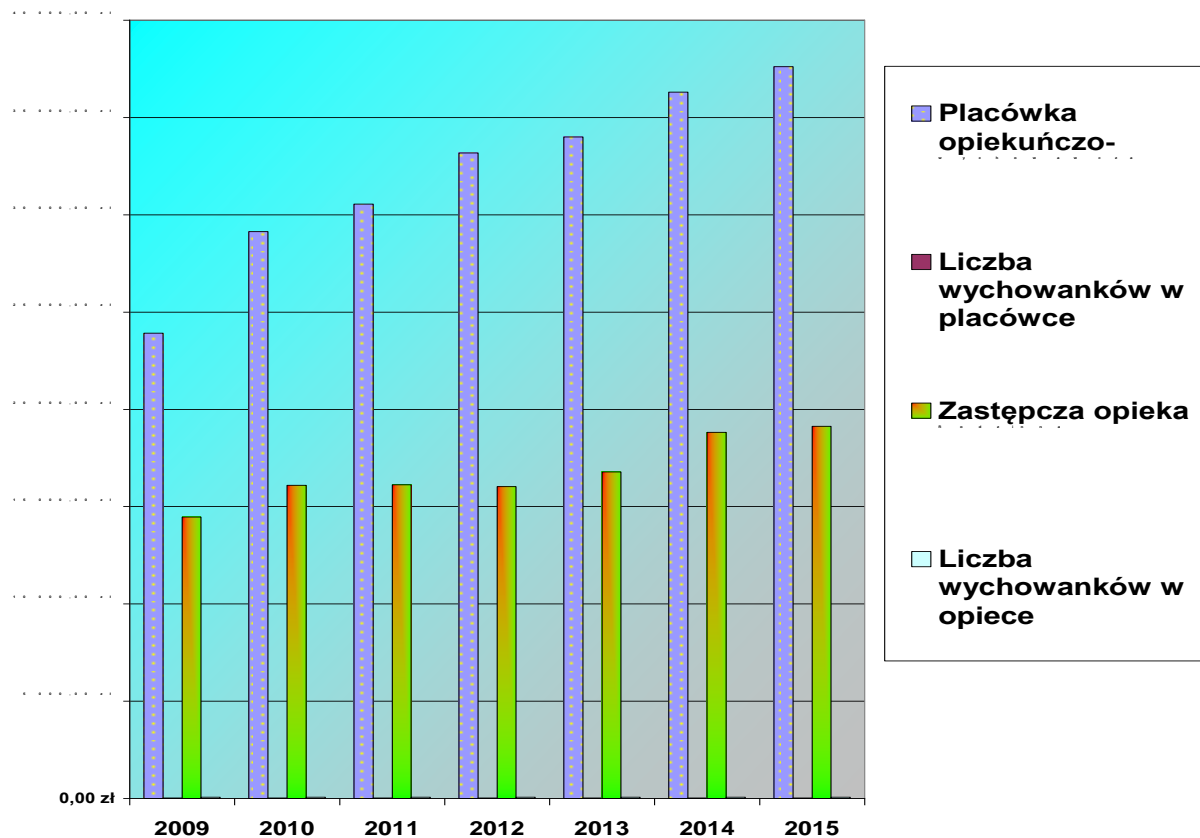

Tabela9. Roczny koszt utrzymania wychowanka w placówce opiekuńczo-wychowawczej i w rodzinnej opiece zastępczej w Łomży.

Rok	Placówka opiekuńczo-wychowawcza w zł	Liczba wychowanków w opiece	Zastępcza opieka Rodzinna w zł	Liczba wychowanków w opiece
2009	23 923	21	14 468	67
2010	29 136	23	16 094	62
2011	30 552	28	16 124	62
2012	33 184	28	16 029	68
2013	33 996	29	16 786	72
2014	36 300	23	18 817	63
2015	37 608	25	19 132	70

Powyższe dane wykazują, że koszty utrzymania dziecka w pieczy zastępczej rosną. Wzrost kosztów rodzinnej pieczy zastępczej wynika z uzawodowienia rodzin zastępczych. Pomimo tego koszt rodzinnej pieczy zastępczej w przeliczeniu na jednego wychowanka, jest znacznie niższy niż koszt opieki instytucjonalnej. Dodatkową zaletą rodzinnej pieczy zastępczej jest środowisko rodzinne niezbędne do prawidłowego rozwoju dziecka .

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej od 2012 jest podstawą prawną do profesjonalnej rodzinnej opieki zastępczej oraz tworzenia systemu wsparcia rodzin zastępczych.

Z przedstawionych powyżej danych wynika, że liczba dzieci /młodzieży/ z Łomży umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych utrzymuje się na poziomie kilkunastu osób. Osoby nastoletnie z zaburzeniami zachowania nie trafiają do rodzinnej pieczy zastępczej , nie ma rodzin zastępczych w Łomży wyrażających wole opieki nad małoletnimi umieszczanymi w pieczy zastępczej z Ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich. Liczba rodzin zastępczych sukcesywnie wzrasta ,lecz faktyczna liczba wolnych miejsc w rodzinach zastępczych ulega zmniejszeniu. Spowodowane jest to przedłużającym się okresem pobytu dzieci w rodzinach zastępczych. Procedury sądowe o pozbawienie władzy rodzicielskiej trwają długo, co ogranicza liczbę adopcji .Dzieci przebywają w pieczy zastępczej pomimo, że ich naturalni rodzice nie są w stanie przejąć nad nimi opieki z powodów zdrowotnych /choroby psychiczne, upośledzenia/.

Wieloletnia współpraca z sądami rodzinnymi , wypracowane zaufanie powoduje, że w każdej sprawie opiekuńczej, gdzie dobro małoletniego dziecka jest zagrożone, Sąd Rodzinny w Łomży zwraca się o opinię do Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży. Centrum Pieczy Zastępczej jest powiadamiane o terminie rozpraw i wzywane na wokandę w sprawie.

Opinie przedkładane sądowni przez Centrum Pieczy Zastępczej w sprawach o zabezpieczenie są rozpatrywane pozytywnie.

Usamodzielnienia wychowanków pieczy zastępczej.

Maksymalny czas pobytu w pieczy zastępczej określa ustawa :do czasu ukończenia kształcenia, nie dłużej jak do 25 lat. Po ukończeniu 18 lat dalszy pobyt w rodzinie zastępczej lub placówce jest możliwy za zgodą odpowiednio opiekunów zastępczych lub dyrektora POW.

Pełnoletnim wychowankom opuszczającym placówki opiekuńczo-wychowawcze, młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapeutyczne, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze, zakłady poprawcze oraz rodziny zastępcze, przysługuje pomoc pieniężna na kontynuację nauki. Osoby opuszczające pieczę zastępczą znajdujące się w przedziale wiekowym 18 – 25 lat, kontynuujące naukę w różnych typach szkół mają możliwość skorzystania z:

- pomocy pieniężnej na kontynuowanie nauki-w wys. 500 zł miesięcznie.
- jednorazowej pomocy na usamodzielnienie – w wys. od 1650 zł do 6600zł w zależności od czasu pobytu w pieczy zastępczej.
- jednorazowej pomocy na zagospodarowanie przysługuje w formie rzeczowej o wartości nie mniej jak 1500zł.
- zamieszkania w mieszkaniu usamodzielnienia do czasu ukończenia kształcenia nie dłużej jak do 25 roku życia.

Świadczenia te otrzymują wychowankowie ,których dochód nie przekracza 1200 zł na osobę i realizują plan usamodzielnienia. Opiekunem usamodzielnienia wychowanków mogą być ich rodzice naturalni lub rodzina zastępcza, pracownik placówki lub pracownik CPZ. Plan usamodzielnienia sporządza się co najmniej na miesiąc przed ukończeniem przez wychowanka pełnoletności. Podlega on modyfikacji w zależności od sytuacji życiowej wychowanka. Świadczenia usamodzielnianym wychowankom wypłaca MOPS w Łomży pozostając w stałym kontakcie z opiekunami usamodzielnienia. Aktywność rodziców naturalnych w okresie usamodzielnienia znacznie wzrasta szczególnie w zakresie otrzymywanej przez ich dziecko pomocy rzeczowej i finansowej.

Tabela 10. Koszty usamodzielnienia wychowanków w Łomży.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Środki na usamodzielnienia wychowanków w zł	69 694	47 720	74 385	64877	56181	44653	82044	79699
Liczba osób usamodzielnianych w tym:								
z rodz. zast	14	13	19	14	10	9	15	10
POW	9	10	15	8	6	5	2	3
MOW	0	0	0	1	0	1	0	0

V Cele programu.

Cele Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej w Mieście Łomża na lata 2016 - 2018 są zgodne z ogólną koncepcją programu opracowanego w tym zakresie na poziomie województwa oraz zgodne z kierunkami polityki prorodzinnej państwa jak i wypracowanymi obowiązującymi już standardami w zakresie pomocy rodzinie i dziecku obowiązującymi w Unii Europejskiej.

CELEM PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ W ŁOMŻY NA LATA 2016-2018 JEST:

Tworzenie warunków do zintegrowanego i skutecznego rozwoju systemu pieczy zastępczej w Łomży.

	Działanie	Sposób realizacji	Oczekiwane rezultaty
1.	Wspieranie działań na rzecz powstawania profesjonalnych form rodzinnej pieczy zastępczej (rodzin zastępczych zawodowych, rodzinnych domów dziecka).	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie lokalnych akcji promujących rodzicielstwo zastępcze. 2. Szkolenie kandydatów na rodziny zastępcze i zawodowe rodziny zastępcze. 3. Coroczna organizacja spotkania z okazji Dnia Rodzicielstwa Zastępczego oraz innych imprez okolicznościowych. 4. Publikacja w prasie artykułów przybliżających problematykę rodzicielstwa zastępczego. 5. Opracowanie i upowszechnienie ulotek informacyjnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost liczby chętnych do przyjęcia dzieci do rodziny w ramach pieczy zastępczej niezawodowej. 2. Zwiększenie świadomości społeczności lokalnej odnośnie wartości i znaczenia rodzin zastępczych. 3. Zmniejszenie liczby dzieci przebywających w poszczególnych rodzinach zastępczych.
2.	Zbudowanie zintegrowanego systemu pomocy na rzecz dziecka pozbawionego właściwej opieki i wsparcia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie sieci rodzin zastępczych niezawodowych , zawodowych rodzin zastępczych. 2. Wspieranie rodzin zastępczych oraz prowadzących rodzinne domy dziecka przez wolontariuszy . 3. Prowadzenie interdyscyplinarnych spotkań na rzecz dziecka pozbawionego właściwej opieki i wsparcia. 4. Tworzenie projektów wspierania rozwoju pieczy zastępczej z uwzględnieniem jej specyficznych potrzeb. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Stworzenie spójnego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny zastępczej. 2. Zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w instytucjonalnej pieczy zastępczej. 3. Dostosowanie systemu pomocy i wsparcia do specyficznych potrzeb dziecka.
3.	Zwiększenie dostępności do specjalistycznego wsparcia dla osób sprawujących pieczę zastępczą oraz dzieci w nich umieszczonych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wdrożenie systemu cyklicznych szkoleń podnoszących kwalifikacje dla funkcjonujących rodzin 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Permanentne zwiększenie się kompetencji rodzin zastępczych.

		<p>zastępczych. Tworzenie grup wsparcia dla rodzin zastępczych.</p> <p>2. Zapewnienie pomocy prawnej, psychologicznej, pedagogicznej. Zapobieganie wypaleniu zawodowemu osób tworzących rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka.</p> <p>3. Podejmowanie działań na rzecz harmonijnego rozwoju dzieci w pieczy zastępczej.</p> <p>4. Stałe wsparcie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej.</p>	<p>2. Zmniejszenie liczby rodzin zastępczych zagrożonych wypaleniem zawodowym .</p> <p>3. Zmniejszenie liczby rodzin zastępczych rezygnujących z pełnienia swej funkcji.</p>
4.	<p>Promocja i wspieranie działalności organizacji pozarządowych, podmiotów ekonomii społecznej oraz wolontariatu na rzecz rozwoju pieczy zastępczej</p>	<p>1. Powierzenie organizacji pozarządowej ramach konkursu prowadzenia placówek opiekuńczo wychowawczych dla 14 dzieci.</p> <p>2. Rekomendowanie i wspieranie działań organizacji pozarządowych na rzecz rozwoju pieczy zastępczej.</p> <p>3. Współpraca z organizacjami pozarządowymi działającymi lokalnie na rzecz dziecka i rodziny.</p> <p>4. Propagowanie pracy wolontarystycznej na rzecz dzieci umieszczonych w pieczy.</p> <p>5. Wspieranie partnerstwa z organizacjami pozarządowymi przy realizacji wspólnych projektów na rzecz podnoszenia standardów pieczy zastępczej.</p>	<p>1. Stworzenie dogodnych warunków do rozwoju coraz większej liczby organizacji pozarządowych działających na terenie Powiatu na rzecz pieczy zastępczej.</p> <p>2. Większy udział organizacji pozarządowych realizujących zadania z zakresu pieczy zastępczej.</p> <p>3. Lepsza jakość usług świadczonych przez niego w ramach realizacji zadań.</p> <p>4. Wzrost liczby chętnych wolontariuszy do pracy z dziećmi w pieczy zastępczej.</p>

5.	Inicjowanie działań zmierzających do najbardziej minimalnego okresu pobytu dziecka w pieczy zastępczej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc w uregulowaniu sytuacji prawnej dziecka. 2. Współpraca z kuratorami, pracownikami socjalnymi, osp, asystentami rodzinnymi. 3. Opracowanie indywidualnych programów pracy z dzieckiem 4. Stały monitoring sytuacji dziecka w rodzinie. 5. Praca z rodziną biologiczną dziecka przebywającego w placówce lub w rodzinie zastępczej na rzecz jego powrotu do rodziny. 6. Wypracowanie wspólnego systemu pracy z rodziną biologiczną dziecka wszystkich instytucji zaangażowanych w pracę z dzieckiem i rodziną. 7. Podejmowanie działań na rzecz przywracania więzi rodzinnych praca z rodzicami naturalnymi. 8. Monitoring sytuacji rodziny po jej reintegracji. 9. Stała współpraca z Sądem, Ośrodkiem Adopcyjnym. 10. Wspieranie dziecka i rodziny zastępczej podczas procesu adopcji. 11. Prowadzenie lobbingu na rzecz pozyskiwania kandydatów na rodziców adopcyjnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie się oferty wsparcia dla rodzin biologicznych chcących podjąć trud na rzecz powrotu dzieci do rodziny. 2. Wzrost liczby dzieci powracających do rodzin naturalnych lub kierowanych do adopcji. 3. Skrócenie czasu pobytu dzieci w pieczy zastępczej.
6.	Wspieranie działań na rzecz skutecznego systemu pomocy dla osób usamodzielnianych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Inicjowanie programów na rzecz aktywizacji społecznej i zawodowej młodzieży opuszczających rodziny zastępcze lub placówki 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie liczby usamodzielnianych wychowanków kontynuujących naukę. 2. Zwiększenie atrakcyjności oferty

		<p>opiekuńczo – wychowawcze.</p> <p>2. Tworzenie programów usamodzielnienia wychowanków rodzin zastępczych i placówek, czuwanie nad ich realizacją, korekta i dostosowanie do aktualnych potrzeb.</p> <p>3. Wdrażanie programów psychoedukacyjnych skierowanych do osób usamodzielnianych.</p> <p>4. Realizacja projektów dofinansowywanych z UE związanych z wyrównywaniem szans wchodzenia w dorosłe życie.</p> <p>5. Praca z rodziną biologiczną pełnoletniego wychowanka rodzin zastępczych i placówek na rzecz jego powrotu do środowiska rodzinnego.</p> <p>6. Utrzymywanie mieszkań chronionych dla usamodzielnianych wychowanków.</p> <p>7. Utworzenie grupy wsparcia usamodzielnianych wychowanków.</p> <p>8. Pomoc w uzyskaniu zatrudnienia i mieszkania z zasobów gminy dla wychowanków pieczy zastępczej.</p>	<p>wsparcia dla wychowanków dostosowanych do ich indywidualnych potrzeb.</p> <p>3. Podniesienie aspiracji młodzieży opuszczających pieczę zastępczą.</p> <p>4. Nabycie umiejętności samodzielnego i odpowiedzialnego życia.</p>
7.	<p>Podnoszenie wiedzy i doskonalenie umiejętności osób pracujących z rodziną zastępczą, naturalną, adopcyjną, młodzieżą i dziećmi.</p>	<p>1. Organizowanie wspólnych szkoleń pracowników socjalnych MOPS, CPZ, POW, kuratorów, pedagogów szkolnych, policji w zakresie problematyki rodzinnej.</p> <p>2. Realizacja projektów dofinansowywania z UE</p>	<p>1. Podniesienie wiedzy i umiejętności wśród kadr współpracującej w obszarze pomocy rodzinie i dziecku</p> <p>2. Wdrożenie dobrych rozwiązań w obszarze pomocy rodzinie i dziecku w Powiecie</p> <p>3. Wypracowanie</p>

		związanych z podnoszeniem wiedzy i kwalifikacji w zakresie wszechstronnej pomocy środowiskowej	wspólnych systemów i procedur współpracy i działania.
--	--	--	---

Limit rodzin zastępczych zawodowych na lata 2016-2018

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, art.180 ust.1 wprowadza obowiązek zaplanowania i określenia corocznego limitu rodzin zastępczych zawodowych.

Poniższa tabela zawiera limit rodzin zawodowych w Mieście Łomży

Tabela 11 . Limit rodzin zastępczych zawodowych w Mieście Łomży w tym na lata 2016-2018

ROK	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Rodziny zastępcze zawodowe	3	4	5	5	6	7	7
Rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	1	1	1	1	1	2	2
Rodzinne domy dziecka lub typu rodzinnego	0	0	1	0	0	0	0
Limit miejsc dla dzieci w instytucjonalnej opiece zastępczej	12	15	26	20	20	20	20

Źródła finansowania programu

Środki finansowe na działania zaplanowane w Programie rozwoju pieczy zastępczej w Łomży w na lata 2016-2018 pochodzić będą z:

1) budżetu Miasta Łomży

2) budżetów powiatów które podpiszą porozumienia i gmin pochodzenia dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej:

3) budżetu państwa w ramach dotacji na dofinansowanie zadań własnych;

4) budżetu państwa na finansowanie realizacji zadań zleconych;

- 5) funduszy europejskich;
- 6) funduszy organizacji pozarządowych;
- 7) innych programów i grantów.

Szczegółowe określenie wysokości planowanych środków na realizację programu nie jest możliwe ze względu na długi okres obowiązywania dokumentu, brak długookresowych źródeł finansowania, a także wieloletnich dokumentów finansowych określających planowane wydatki powiatu na bieżącą działalność. Zakłada się, że cele i działania programu będą wyznaczały kierunki finansowania polityki pieczy zastępczej powiatu i będą uwzględniane przy konstruowaniu budżetu w kolejnych latach. Zapisy dokumentu będą również kierunkami starań o pozyskiwanie środków zewnętrznych na finansowanie poszczególnych działań.

Realizatorzy programu

Głównym realizatorem i koordynatorem Programu jest Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży, jednakże Program nie będzie możliwy do zrealizowania bez współrealizatorów, którymi będą:

- Miejski Ośrodek pomocy Społecznej w Łomży
- Rodziny zastępcze,
- Poradnia Pedagogiczno – Psychologiczna w Łomży
- Placówka opiekuńczo-wychowawcza
- placówki wsparcia dziennego
- Komenda Miejska Policji w Łomży ,
- Sąd rodzinny,
- kuratorzy rodzinni,
- asystenci rodziny
- organizacje pozarządowe ,kościoty i związki wyznaniowe
- Inne podmioty działające na rzecz wychowanków pieczy zastępczej.

Zagrożenia dla realizacji działań ujętych w Programie

- Niewystarczająca ilość środków finansowych przeznaczonych na rozwój pieczy

zastępczej,

- Niewystarczająca liczba kandydatów do pełnienia funkcji rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka,
- Brak kandydatów na przyjęcie do rodzinnej pieczy zastępczej dzieci niepełnosprawnych, z zaburzeniami zachowania lub nastolatków,
- Brak współpracy ze strony naturalnych rodziców .
- Utrudnianie procesu przysposobienia dziecka,
- Trudności we współpracy z innymi instytucjami pracującymi na rzecz dziecka i rodziny.
- Brak współpracy usamodzielniających się wychowanków zastępczych form opieki w procesie usamodzielnienia (nierealizowanie indywidualnych programów usamodzielnienia).

Monitoring i ewaluacja

Stały monitoring programu będzie prowadzony przez Centrum Pieczy Zastępczej w Łomży, które na bieżąco będzie oceniało realizację Programu oraz proponowało zmiany i aktualizację założeń, celów i skutecznych działań. W ramach rocznego sprawozdania z działalności Centrum Pieczy Zastępczej będzie analizowany stopień realizacji Programu dokonywany z właściwymi komisjami Rady Miejskiej.

VI. Zakończenie

Nawet jeśli rodzina zastępcza nie zastąpi dziecku utraconej rodziny naturalnej, jeżeli nie uchroni go przed poczuciem krzywdy z powodu odtrącenia przez własnych rodziców, to należy przypuszczać, że prawidłowe oddziaływania wychowawcze, spokój i atmosfera rodzinna oraz poczucie bezpieczeństwa umożliwią wejście w dorosłe życie z poczuciem własnej wartości, życiowej samodzielności i zaradności. Dlatego też słuszne jest kontynuowanie prac nad doskonaleniem i stwarzaniem takich warunków, które pozwolą rodzinom zastępczym w sposób profesjonalny i przyjazny realizować zadania opiekuńczo-wychowawcze mając na uwadze dobrze pojęty interes dziecka. Przedstawiony program jest dokumentem otwartym, co oznacza, że w miarę potrzeb określone zadania mogą ulegać modyfikacji. Uwidacznia on również, że każda forma opieki zastępczej powinna respektować prawo dziecka do stabilnego środowiska wychowawczego, do utrzymania więzi z rodziną naturalną i powrotu do rodziny naturalnej. Dziecku, które musi znaleźć się poza rodziną biologiczną należy stworzyć warunki najbardziej zbliżone do domu rodzinnego, niezależnie od tego na jak długo trafia do pieczy zastępczej.

PODSTAWY PRAWNE PROGRAMU

Działania w zakresie rozwoju pieczy zastępczej regulują następujące akty prawne i dokumenty:

1. Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U.1997. Nr 78, poz. 483 z późn. zm.)
2. Konwencja o Prawach Dziecka
3. Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. 2015 . 332)
4. Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2015. 1445.)
5. Rozporządzenie z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 292, poz. 1720)
6. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2005 r. Nr 6, poz. 45 z późn. zm.)
7. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 3 sierpnia 2012 r. w sprawie udzielania pomocy na usamodzielnienie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie (Dz. U. z 2012 r. poz. 954)
8. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Miasta Łomża na lata 2016-2020

Przewodniczący
Rady Miejskiej Łomży

Wiesław Tadeusz Grzymała